

Regeringskansliet, Klimat- och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över EU-kommissionens förslag till direktiv om övervakning av jordhälsa och resiliens

Er beteckning: KN2023/03652

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslaget till direktiv om övervakning av jordhälsa och resiliens och lämnar följande synpunkter:

Det är positivt att förslaget ger stor flexibilitet till alla medlemsländer för att lättare kunna implementeras i lokala lagar och regelverk. Även det faktum att jordförhållanden och jordtyper skiljer sig mycket, både inom och mellan länderna, gör att lokala anpassningar av direktivet måste vara möjliga.

Det är också bra att en övergångsperiod på två år erbjuds från det att förslaget gått i kraft till dess att medlemsländerna förväntas införa lagar och ramverk knutna till förslaget. För att få så många som möjligt att medverka och söka eventuella stöd kopplade till jordhälsa är det viktigt att informationskampanjer och utbildningar erbjuds i god tid innan förslaget realiserar.

Länsstyrelsen noterar att åtgärder för bättre jordhälsa redan finns implementerade till viss del i EU:s nuvarande gemensamma jordbrukspolitik och många lantbrukare och markägare är positiva till att söka bidrag för stöd bundna till jordhälsa. Dock bör det noteras att en stor andel av dessa stöd upplevs sökas för att kunna kompensera för ett gårdsstöd som nu betalar mindre jämfört med föregående programperiod. En väl genomtänkt ekonomisk ersättning är därför viktig om man inom EU vill se många åtgärder för bättre jordhälsa.

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget är omfattande när det gäller förorenade områden och att det är positivt med ett ökat fokus på markmiljön för att nå en giftfri miljö till 2050. Mycket av det som framgår av förslaget görs delvis av Sverige redan idag.

Länsstyrelsen ser också att förslaget kan komma att påverka arbetet när det gäller förorenade områden. I Sverige har vi ett pågående arbete med förorenade områden som bygger på att tillsynsmyndigheterna arbetar för att ansvariga verksamhetsutövare/fastighetsägare utför och bekostar de utredningar och åtgärder som de är skyldiga att göra. En stor del av alla efterbehandlings bekostas av verksamheter och exploatörer av mark. Av förslaget är det oklart om samma princip kommer att vara lika tydlig framöver – principen om att den som förorenat är den som ska betala eller om det kommer att medföra ett större

ansvar för myndigheter att genomföra och bekosta undersökningar för att fastställa förekomsten av föreningar.

Nuvarande arbete med förorenade områden bygger på ett risktänk. Det innebär att arbetet prioriteras där det bedöms vara störst risker och att vissa områden i lägre riskklasser inte undersöks utan är klassade utifrån branschklass. Enligt artikel 13 i förslaget ska alla potentiellt förorenade områden identifieras, och enligt artikel 14 ska dessa områden undersökas för att fastställa förekomsten av föreningar. Av artikel 15 fastställs vidare att medlemsstaterna måste genomföra en platsspecifik riskbedömning för att fastställa om det förorenade området medför oacceptabla risker för människors hälsa eller miljön och vidta lämpliga riskreducerande åtgärder. Länsstyrelsen ser att förslaget skulle kunna medföra ett nytt arbetssätt och förändringar av metodiken för inventering av förorenade områden.

Vidare ser vi att det skulle kunna bli problematiskt med kravet på register enligt artikel 16 och ökade krav på rapportering enligt artikel 18.

Länsstyrelserna har redan idag ett register som det går att begära ut uppgifter ifrån, det så kallade EBH-stödet. Flera av uppgifterna som finns i registret räknas som personuppgifter och inte ens kommunerna har idag tillgång till registret. Kraven enligt förslaget innebär att det ska vara tillgängligt för allmänheten och hållas uppdaterat. Det kommer bli svårt att lösa utifrån annan lagstiftning (gällande personuppgifter) och vi ser att rapporteringskravet torde medföra en ökad administrativ arbetsbörda.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med handläggare Jonas Törngren som föredragande. Medverkande vid beslutet har även varit avdelningschef Landsbygd Lovisa Forssell, enhetschef Jordbruksstöd Inga Ängsteg och enhetschef Miljöskydd Malin Ahlm.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd.